

Balkan Türkoloji Tarihçesi
ve
Balkan Türkologları

Editör: Yrd. Doç. Dr. Selçuk Kırbacı

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINLARI: 3382
Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları: 367
Genel Yayın Dizisi: 15

ISBN: 978-975-17-3642-0

www.kulturturizm.gov.tr

Elektronik Ağ: <http://aregm.kulturturizm.gov.tr>

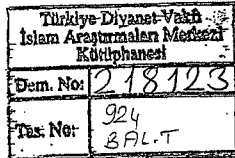
Birinci Baskı

Yapın: Reta

Basım: Sincan Matbaacılık

Ankara -2012

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 13.12.2012 tarihli izni
ve 261352 sayılı onayı ile 2000 adet basılmıştır.

Balkan Savaşları'nın 100. Yıldönümü Anısına...

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 ARALIK 2011

Vambery, Arminius

210325

Armin Vámbéry

Macaristan

Armin Vámbéry, Batı Avrupa'da ve Macaristan'da Türkoloji'nin kurucusu olarak tanınmıştır. 1832 yılında doğdu. Budapeşte Üniversitesi'nde János Repczky'nin derslerine devam etmiş, öğrenmeye başladığı Türkçe bilgisini geliştirmiştir. Macar Bilimler Akademisi'nin maddi yardımıyla 1857 yılında İstanbul'a gelen Vámbéry, burada özel dersler vermeye başlamıştır. 1859'da Rıfat Paşa'nın evinde tarih, coğrafya ve dil dersleri vermiş, siyasi ve sosyal çevrelerle ilişki kurmuştur. Değişik devletlerin Türk elçilikleriyle temasta bulunmuş, Viyana'da çıkan bir gazetenin İstanbul muhabirliğini yapmıştır. Armin Vámbéry, İstanbul kitaplıklarındaki yazmalarla da meşgul olmuştur. İstanbul'da dört yıl kaldıktan sonra Budapeşte'ye dönen Vámbéry, Macar Bilimler Akademisi'nin yardımını sağlayarak Orta Asya gezisine çıkmıştır. Bu gezi, Vámbéry'e şöhret kazandırmıştır. Onun bu gezisindeki gözlemleri İngiltere'de yayımlanmış ve büyük ilgi görmüştür. János Repczky'nin ölümünden sonra Budapeşte Üniversitesi'nde, Türk dilinin eğitimi işini üstlenmiştir. Budapeşte Üniversitesi'nde Türkoloji kürsüsü 1870'te kurulmuştu. Vambery, bu üniversitede görev alan ilk Türkoloji profesörüdür.

Armin Vámbéry, Türkoloji tarihinde, Türk dilinin farklı konularını ele alan ilk çalışmalarıyla yer bulmuştur. Çağatayca alanındaki ilk eserini 1862 yılında veren Vámbéry, (Abuska. Csagataytörök szogyujtemeny, Pest, 1862), 1870'te Kutadgu Bilig ile ilgili çalışmasını yayımlamıştır: *Uigurische Sprachmonumente und das Kutadku Bilig*, Innsbruck, 1870, IV+258 s. Türk dilinin etimolojisi alanında, Vámbéry'nin yazdığı etimolojik söz-

Balkan Türkoloji Tarihçesi
ve Balkan Türkologları

87 - 88